

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

16 жовтня 2018 р.

Київ

№ 14-рк

Про припинення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
від недобросовісної конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали дослідження та подання Управління розслідувань недобросовісної конкуренції від 25.09.2018 № 127-01/3762-п,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Проведення Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) дослідження щодо наявності в діях суб'єктів господарювання ознак порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції під час використання у своїй господарській діяльності позначень «органічний», «органік», «organic» тощо (далі – Дослідження).

2. ОБСТАВИНИ

Обставини, встановлені за результатами Дослідження

- (2) Під час Дослідження Комітетом виявлено реалізацію крему для тіла з екстрактом гранату та інжиру «ФИТО» під позначенням «ЖИЗНЬ» (далі – Продукція). Виробником Продукції є фізична особа-підприємець Манік І.Г. (далі – ФОП Манік) (м. Одеса).
- (3) На етикетці Продукції розміщено позначення «ORGANIC».
- (4) За наданою ФОП Маніком інформацією, Продукція виготовлена одноразовою партієюю 06.06.2016 та запущена в роздрібну торгівлю з 03.08.2016, що підтверджується наданим ФОП Маніком наказом від 03.08.2016 № 5, з метою вивчення зацікавленості споживачів у Продукції, а також визначення подальшого попиту.
- (5) Проте, як зазначено ФОП Маніком, саме позначення «ORGANIC» на Продукції не є елементом її етикетки, а лише додатково наклеюється на Вже готову етикетку. Також, за повідомленням ФОП Маніка, він не використовує позначення «ORGANIC» і на іншій аналогічній продукції.

- (6) Етикетка Продукції має такий вигляд:

- (7) Як встановлено Комітетом, Продукція випускалась у період з 03.08.2016 по 26.10.2016. За вказаний період Продукції виготовлено в кількості 10 штук.
- (8) Разом з тим, за інформацією ФОП Маніка, реалізацію було відкликано з усіх місць реалізації відразу після отримання ним вимоги Комітету про надання інформації від 20.10.2016 № 127-26/09-11114. На підтвердження зазначеного, ФОП Манік надав копію наказу від 26.10.2016 № 6, згідно з яким Продукція відкликається з місць її продажу до дати отримання рішення або рекомендації Комітету. Тобто, реалізація Продукції з позначенням «ORGANIC» — припинена.
- (9) За повідомленням ФОП Маніка, саме він є особою, яка відповідає за розміщену на етикетці Продукції інформацію.
- (10) З наявної в Комітеті інформації, дозволів чи підтверджувальних документів, наданих державними органами, наділеними відповідною компетенцією, на позначення «organic» ФОП Манік не отримував.

Законодавча аргументація

- (11) Відповідно до статті 50 Конституції України, кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.
- (12) Законом України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» (далі – Закон) визначено правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, та спрямовано на забезпечення належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, а також на гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні.
- (13) Відповідно до статті 1 Закону, органічна продукція – це продукція, отримана в результаті сертифікованого виробництва відповідно до вимог цього Закону.
- (14) Згідно із статтею 12 Закону, здійснювати виробництво органічної продукції (сировини) має право фізична чи юридична особа, яка пройшла оцінку відповідності виробництва органічної продукції (сировини), отримала сертифікат відповідності та включена до Реєстру виробників органічної продукції (сировини).
- (15) Правові та організаційні засади здійснення оцінки відповідності, а також розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів і передбачених ними процедур оцінки відповідності визначені Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності».

- (16) Дія Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» поширюється на всі види продукції за винятком виробів мистецтва та унікальних виробів народного художнього промислу та предметів колекціонування та антикваріату.
- (17) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», оцінка відповідності – процес доведення того, що визначені вимоги, які стосуються продукції, процесу, послуги, системи, особи чи органу, були виконані. Оцінка відповідності органу здійснюється шляхом акредитації органів з оцінки відповідності.
- (18) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності», акредитація органів з оцінки відповідності – засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами, та у разі необхідності будь-яким додатковим вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності.
- (19) Статтею 6 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» встановлено, що акредитація здійснюється національним органом України з акредитації.
- (20) Національним органом України з акредитації, відповідно до Положення про Національне агентство з акредитації України, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08.02.2017 № 161, національним органом України з акредитації є Національне агентство з акредитації України.
- (21) За результатами проведеної оцінки відповідності, відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», орган з оцінки відповідності видає документ про відповідність.
- (22) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону, Реєстр виробників органічної продукції (сировини) є відкритим та загальнодоступним. Доступ до Реєстру виробників органічної продукції (сировини) є безоплатним і забезпечується шляхом його оприлюднення та підтримки в актуальному стані на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.
- (23) Порядок ведення Реєстру виробників органічної продукції (сировини) розробляє центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, та затверджує Кабінет Міністрів України.
- (24) Фізичні або юридичні особи, що не занесені до Реєстру виробників органічної продукції (сировини), не мають права здійснювати виробництво органічної продукції та/або сировини.
- (25) Повноваження щодо ведення Реєстру виробників органічної продукції (сировини) та забезпечення опублікування офіційних відомостей про осіб, які здійснюють виробництво та реалізацію органічної продукції (сировини), Законом покладено на Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.
- (26) Отже, чинним законодавством закріплено особливий порядок визнання виробників органічної продукції, а також віднесення її до продукції, отриманої в результаті сертифікованого виробництва відповідно до вимог Закону.
- (27) Крім того, Закон визначає особливості маркування органічної сільськогосподарської продукції та сировини і спрямований на гарантування впевненості споживачів у такій продукції та сировині, маркованій відповідними позначеннями.
- (28) Відповідно до статті 29 Закону, маркування органічної продукції (сировини) та використання відповідного державного логотипа здійснюються відповідно до законодавства.
- (29) Використання державного логотипа та маркування органічної продукції (сировини) для позначення органічних продуктів є обов'язковими. Дозволяється також використання недержавних (приватних) логотипів, запроваджених безпосередньо суб'єктами

господарювання, які здійснюють виробництво, реалізацію органічної продукції (сировини), чи їх об'єднаннями.

- (30) Забороняється при маркуванні продукції, яка не відповідає вимогам цього Закону, використовувати позначення з написами «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», слова з префіксом «біо» тощо.
- (31) Використання на етикетці продукції написів, що дозволяють віднести продукцію до органічної, без дотримання вимог законодавства у сфері виробництва та реалізації органічної продукції (сировини) — забороняється.
- (32) Отже, за умови дотримання вимог, встановлених Законом, фізична чи юридична особа наділяється правом виробляти продукцію та позиціонувати її як органічну, тобто таку, що вироблена без застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів (ГМО), консервантів тощо, зокрема шляхом маркування її відповідно до законодавства.

Кваліфікація дій

- (33) У контексті дефініції статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» суб'єкту господарювання забороняється поширювати інформацію, що вводить в оману.
- (34) Як зазначалось вище, на етикетках Продукції латинськими літерами розміщено позначення «ORGANIC». Тобто, ФОП Манік позиціонує власну продукцію як органічну та таку, що виготовлена відповідно до Закону без застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів (ГМО), консервантів тощо.
- (35) Під час придбання Продукції із розміщенням на упаковках позначення «ORGANIC» у споживача формується певне уявлення про споживчі якості, що відрізняють певний продукт за його споживчими властивостями від аналогічних продуктів, які виробляють конкуренти.
- (36) Обираючи серед аналогічних товарів, пересічний покупець сподівається отримати такий продукт, що відповідає його потребам, керуючись інформацією, заявленою виробником. Зокрема, споживач може обрати продукцію з розміщенням на етикетці позначення «ORGANIC», вважаючи, що продукція, яку він купує, вироблена без застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів (ГМО) тощо.
- (37) Натомість із наданої ФОП Маніком інформації встановлено, що дозволу на використання на етикетках Продукції позначення «ORGANIC» від державних органів, наділених відповідною компетенцією, ФОП Манік не отримував. Тобто, ФОП Манік не здійснював заходів щодо проходження процедури оцінки відповідності виробництва органічної продукції (сировини), не отримав відповідного документа про відповідність та не вживав заходів щодо включення його до Реєстру виробників органічної продукції (сировини).
- (38) Крім того, відповідно до пункту 6 Порядку ведення Реєстру виробників органічної продукції (сировини), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2016 року № 505 (далі – Порядок), підставою для внесення до Реєстру відомостей про осіб, яким надано право виробляти (виросчувати, переробляти) органічну продукцію (сировину), є сертифікат, який надає орган з оцінки відповідності.
- (39) Згідно з пунктом 7 Порядку, відомості, які містяться в сертифікаті, вносяться Держпродспоживслужбою (прим.: Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів) до Реєстру протягом п'яти робочих днів після надходження копії сертифіката від органу з оцінки відповідності.
- (40) Отже, процес внесення до Реєстру виробників органічної продукції (сировини) не є тривалим за умови наявності відповідного документа.

- (41) Разом з тим, з аналізу офіційного веб-сайту Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, що знаходиться в мережі Інтернет за посиланням <http://www.consumer.gov.ua/default.aspx>, встановлено, що Відповідач на 21.09.2017 не занесений до Реєстру виробників органічної продукції (сировини). Крім того, встановлено фактичну відсутність такого реєстру на вищевказаному веб-сайті.
- (42) Отже, відповідно до інформації, наданої ФОП Маніком, використання на етикетках Продукції позначення «ORGANIC», без одержання необхідних підтверджувальних документів, може вважатись інформацією, що вводить в оману.
- (43) Тобто, внаслідок оформлення етикетки зазначеної продукції таким способом ФОП Манік міг отримати неправомірні переваги в конкуренції серед учасників ринку виробництва та/або реалізації мила.

3. ВИСНОВКИ КОМІТЕТУ

- (44) Відповідно до вимог статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема, внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на намір цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, послуг цього суб'єкта господарювання.
- (45) Назва та характеристики товару впливають на намір споживача щодо його придбання, дозволяють відрізнити один товар від іншого та забезпечують можливість споживачу зробити свій свідомий і компетентний вибір.
- (46) Суб'єкти господарювання, які неправомірно використовують позначення «органічний», «органік», «organic» тощо, можуть посилити конкурентну позицію та отримати неправомірні переваги в конкуренції не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неправдивих відомостей щодо характеристик продукції.
- (47) Назва та характеристики товару впливають на намір споживача щодо його придбання, дозволяють відрізнити один товар від іншого та забезпечують можливість споживачу зробити свій свідомий і компетентний вибір.
- (48) Тобто, суб'єкти господарювання, які неправомірно використовують позначення «органічний», «органік», «organic» тощо, можуть отримати неправомірні переваги перед суб'єктами господарювання, які правомірно використовують такі позначення відповідно до чинного законодавства України у сфері виробництва та реалізації органічної продукції (сировини) та вкладають значні кошти у її виробництво, а також перед суб'єктами господарювання, які виробляють аналогічну продукцію (звичайну, без позначень «органічний», «органік», «organic» тощо).
- (49) У Комітеті відсутня інформація, яка б свідчила, що дії ФОП Маніка призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції.
- (50) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.
- (51) Враховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції»,

Антимонопольний комітет України пропонує надати фізичній особі-підприємцю Маніку такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Усунути причини виникнення порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у вигляді розміщення на етикетках крему для тіла з екстрактом гранату та інжиру «ФИТО» під позначенням «ЖИЗНЬ» неправдивої інформації — позначення «ORGANIC», що вводить в оману, та утриматися від вчинення подібних дій у подальшому.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, розпочате провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

В. о. Голови Комітету

М. НІЖНІК